

SENAT DE BELGIQUE BELGISCHE SENAAAT

SESSION DE 1954-1955

SEANCE DU 22 MARS 1955.

Proposition de loi modifiant l'article 4 de la loi du 16 mai 1900 sur le régime successoral des petits héritages.

DEVELOPPEMENTS

MESDAMES, MESSIEURS,

Les auteurs de la loi du 16 mai 1900 poursuivaient un double but :

maintenir à la famille le bien acquis à force d'efforts et d'économie, en évitant le partage et le morcellement;

éviter les frais d'un partage judiciaire incompatibles avec les ressources limitées des petits propriétaires.

Le champ d'application de cette loi s'est étendu, non seulement aux petites propriétés, mais à des biens d'une importance plus grande, ce par suite de la stagnation du revenu cadastral depuis 1930, et de l'application de la loi à des biens ayant un revenu cadastral plus élevé, le tout joint aux dévaluations successives.

La valeur des biens à attribuer étant plus grande, les appétits sont plus grands, et des abus se sont fait jour, dont le plus grave est la reprise du bien par une majorité qui reprenant l'immeuble à bon compte, le revend avec un bénéfice important, au détriment de la minorité impuissante.

Les chambres législatives se sont efforcées de trouver un remède à ces abus.

L'un consiste à immobiliser le bien aux mains du reprenant pendant un certain nombre d'années, sauf le cas de vente publique, et l'indemnisation des héritiers lésés.

ZITTING 1954-1955

VERGADERING VAN 22 MAART 1955.

Wetsvoorstel tot wijziging van artikel 4 van de wet van 16 Mei 1900 betreffende de erfregeling der kleine nalatenschappen.

TOELICHTING

MEVROUWEN, MIJNE HEREN,

De wet van 16 Mei 1900 streefde een tweevoudig doel na :

het met veel moeite en spaarzaamheid verworven goed voor de familie te behouden, door verdeling en verbroekeling te voorkomen ;

de kosten van een gerechtelijke boedeischeding te vermijden, die de draagkracht van de kleine handelaars te boven zouden gaan.

De toepassing van deze wet is niet beperkt gebleven tot de kleine eigendommen, maar breidde zich allengs uit tot goederen van een grotere waarde, zulks als gevolg van de stagnatie van het kadastrale inkomen sinds 1930 en van de toepassing van de wet op goederen met een groter kadastraal inkomen, dit alles gepaard aan de opeenvolgende devaluaties.

Hoe groter de waarde van de toe te wijzen goederen is, hoe meer ze worden begeerd, zodat er misbruiken aan de dag kwamen, waarvan het ergste bestaat in de overneming van het goed door een meerderheid die het voor een lage prijs verkrijgt en het dan met grote winst verkoopt, tot schade van de machteloze minderheid.

De Wetgevende Kamers hebben gepoogd, aan deze misbruiken een einde te maken.

Het eerste middel was het goed gedurende een aantal jaren vast te leggen in handen van de overnemer, behoudens openbare verkoop en schadeloosstelling van de benadeelde erfgenamen.

Le défaut du système, c'est de perpétuer les recours, de retirer temporairement le bien du commerce, et de perpétuer les querelles de famille.

Un autre remède proposé, c'est de rétablir le droit d'appel. Mais c'est là ressusciter les longues procédures en liquidation et partage, avec son intervention d'avoués, ses frais de justice, ses jugements interlocutoires ou d'avant dire droit, et les frais ruineux que la loi de 1900 a voulu éviter aux parties.

Les auteurs de la proposition actuelle espèrent éviter ces défauts par un système simple.

La majorité ne pourra plus dicter sa loi qu'en offrant un prix que la minorité juge suffisant. Si la minorité estime le prix offert insuffisant il lui est loisible d'en offrir un plus élevé.

Dans ce système, chacun reçoit immédiatement et définitivement ce qui lui revient en toute justice, de l'avis de tous.

Si la majorité ne fait aucune offre, chaque héritier est libre d'offrir le prix qu'il juge convenable.

Si d'aventure, deux ou plusieurs héritiers offrent le même prix pour obtenir le bien, le droit commun reprend son empire : une licitation les départagera.

J. VAN IMPE.

Proposition de loi modifiant l'article 4 de la loi du 16 mai 1900 sur le régime successoral des petits héritages.

Article Unique.

Le 3me alinéa de l'article 4 de la loi du 16 mai 1900 apportant des modifications au régime successoral des petits héritages est remplacé par la disposition suivante :

« Lorsque plusieurs intéressés veulent user du droit de reprise, la préférence revient à l'époux survivant, ensuite à celui que les *de cujus* a désigné ; sinon la majorité décide si son offre est supérieure à celle des membres de la minorité ; sans quoi l'offre la plus élevée est seule prise en considération et doit être acceptée. Si les procédures qui précèdent n'aboutissent pas, il sera procédé comme suit : »

J. VAN IMPE.
E. COULONVAUX.

Het bezwaar van dit systeem is dat het steeds weer tot beroep leidt, het goed tijdelijk aan de handel onttrekt en de familieveten bestendigt.

Een ander voorstel was, het recht van hoger beroep te herstellen. Maar dan vervallen wij weer in de langdurige processen tot vereffening en boedelscheiding, met het noodzakelijk optreden van pleitbezorgers, gerechtskosten, tussenvonnissen of vonnissen alvorens recht te doen, en de ondraaglijke kosten die de wet van 1900 aan partijen heeft willen besparen.

De indieners van het tegenwoordig voorstel hopen deze bezwaren te ondervangen door een eenvoudig systeem :

De meerderheid zal de wet niet meer kunnen stellen, of zij moet een prijs bieden die de minderheid voldoende acht. Is het bod naar het oordeel van de minderheid onvoldoende, dan kan zij een hogere prijs bieden.

Met dit systeem ontvangt ieder onmiddellijk en voor goed hetgeen hem, volgens aller mening, naar recht en billijkheid toekomt.

Indien de meerderheid geen aanbod doet, kan elke erfgenaam de prijs bieden die hij behoorlijk vindt.

Bieden twee of meer erfgenamen toevallig dezelfde prijs om het goed te verkrijgen, dan is het gemeen recht waar toepasselijk : er wordt overgegaan tot veiling.

Wetsvoorstel tot wijziging van artikel 4 van de wet van 16 Mei 1900 betreffende de erfregeling der kleine nalatenschappen.

Enig Artikel.

Artikel 4, lid 3, van de wet van 16 Mei 1900 betreffende de erfregeling der kleine nalatenschappen wordt vervangen als volgt :

« Willen verscheidene belanghebbenden het recht tot overneming uitoefenen, dan wordt de voorkeur gegeven aan de overlevende echtgenoot, vervolgens aan hem die aangewezen is door de *de cujus* ; zo niet beslist de meerderheid, indien zij een hogere prijs biedt dan de leden van de minderheid ; anders komt alleen het hoogste bod in aanmerking en moet het aangenomen worden. Levert deze gang van zaken geen resultaat op, dan wordt gehandeld zoals volgt : »